

Dette undervisningsmateriale bygger på lydklip fra radioprogrammet Vildspor, der sendes på Radio4 og produceres af Videnslyd. Materialet er blevet til med støtte fra Aage V. Jensen Naturfond.

Hegn, vild natur og friluftsliv

*Figur 1: Sanglærke på hegnspæl.
Fotograf: Emil Skovgaard Brandtoft*

**AAGE V.
JENSEN**
NATURFOND

videnslyd. **RADIO**

Materialet er udarbejdet af
Lærke Sofie Glerup, biolog

Faglige mål

Undervisningsmaterialet kan anvendes til at opfylde følgende faglige mål:

- Anvende fagbegreber og fagsprog, relevante repræsentationer og modeller til beskrivelse og forklaring af iagttagelser og analyse af enkle biologiske problemstillinger
- Indsamle, vurdere og anvende faglige tekster og informationer fra forskellige kilder
- Formulere sig såvel mundtligt som skriftligt om biologiske emner og give sammenhængende faglige forklaringer
- Anvende fagets viden og metoder til vurdering og perspektivering i forbindelse med samfundsmæssige, teknologiske, miljømæssige og etiske problemstillinger med biologisk indhold og til at udvikle og vurdere løsninger

Stofområder

Materialet kan benyttes til at dække følgende kerne- og supplerende stof (niveau er anført i parentes)

- Økologi: samspil mellem arter og mellem arter og deres omgivende miljø, biodiversitet (A/B/C)
- Evolutionsbiologi (A/B/C)
- Bioetik (A/B)
- Biologi som videnskabsfag (A)

Materiale til brug i undervisningen

Det primære materiale til dette undervisningsforløb består af lydsekvenser fra disse podcasts/radioprogrammer:

- Fussingø naturnationalpark, sendt d. 29.05.21
 - o https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=fussing-naturnationalpark_ep_29_05_21
- Moesgaard vildskov, sendt d. 28.11.20
 - o https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=moesgaard-vildskov_ep_28_11_20
- Vildere natur under hegn, sendt d. 28.03.20
 - o Time 2: https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=vildere-natur-under-hegn-22_ep_28_03_20

Derudover vil eleverne selv skulle fremsøge information for at besvare nogle af de foreslåede arbejdsspørgsmål/opgaver.

Tværfaglighed

Materialet vil kunne indgå i et tværfagligt forløb med fx samfundsfag.

Forslag til undervisningsplan

Intro:

I 2007 blev Thy udpeget som nationalpark, og siden har en række andre områder fulgt trop. Men områderne og nationalparkloven har mødt kritik fra bl.a. biologer, da der ikke er taget tilstrækkeligt hensyn til naturen – hvis overhovedet. I dette forløb dykker vi lidt mere ned i, hvad der rent faktisk ligger i nationalparkbegrebet, og vi skal også se nærmere på den danske lovtekst. Cirka 10 år senere begyndte tankerne om at oprette naturnationalparker i Danmark at ulme. Her er der fokus på at have store græssende dyr bag hegn i de udpegede områder, men den metode bliver kritiseret for at begrænse danskernes adgang til naturen. Sidste del af forløbet handler derfor om både tilhængere og modstanderes argumenter for og imod store sammenhængende naturområder dedikeret til den vilde natur – bag et hegn.

Lektion 1: Det vilde Danmark

- Hvad ligger der i nationalparkbegrebet?
- Hvordan passer de danske nationalparker ind i den generelle definition?
- Hvordan er forventningerne til de kommende naturnationalparker?

Lektion 2: Natur og friluftsliv – er det hinandens modsætninger?

- Hvilke konflikter er der mellem naturens interesser og naturbrugernes interesser?
- Hvilken betydning får hegn for natur og mennesker?

Forslag til indhold og arbejdsopgaver i de enkelte lektioner

1. lektion: Det vilde Danmark

Forberedelse:

Som forberedelse til 1. lektion skal eleverne besvare nogle spørgsmål baseret på den danske nationalparklovgivning og IUCN's kriterier for nationalparker samt lytte til et interview med professor Jens Christian Svenning fra Aarhus Universitet og derudfra besvare et par baggrundsspørgsmål.

Undersøg IUCN's kategorier for beskyttede områder: <https://www.iucn.org/theme/protected-areas/about/protected-area-categories>

Arbejdsopgaver:

- Hvad er hovedformålet med en nationalpark ifl. IUCN?
- Hvilke krav er der til en nationalpark ifølge IUCN?

Sammenlign den danske nationalparklov med de forskellige kategorier for beskyttede områder fra IUCN. Nationalparkloven: <https://danskelove.dk/nationalparkloven>

- Hvilke kriterier opfylder de danske nationalparker ikke for at kunne være nationalparker ifølge IUCN's definition?
- Hvilken af de anførte kategorier passer danske nationalparker bedre ind i?

Interviewet med Jens Christian Svenning kan høres fra 10:30-24:19 (ca. 14 minutter): https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=fussing-naturnationalpark_ep_29_05_21

Arbejdsopgaver til interviewet:

- Hvad mener Jens Christian Svenning om den danske indsats på nationalparkområdet?
- Hvad mangler de danske nationalparker sammenlignet med nationalparker i udlandet?
- Hvilken debat synes JC Svenning får lov at fylde for meget i Danmark?
- Hvad mener han om arbejdet med de kommende naturnationalparker?
- Kan udlandet lære noget af Danmark? Og i så fald hvad?

På klassen:

Gennemgå de forskellige spørgsmål, som eleverne har forberedt sig på hjemmefra. På klassen kan I i øvrigt diskutere, hvad eleverne selv bruger naturen til. Hvad tænker de om nationalparker og naturnationalparker i Danmark? Hvad vil de selv vægte højest, hvis de skulle udpege en nationalpark i jeres lokalområde? (Kan bruges som en god optakt til 2. lektion).

2. lektion: Natur og friluftsliv – er det hinandens modsætninger?

Forberedelse:

Som forberedelse til timen skal eleverne lytte til en længere reportage fra det, der kunne ende med at være Moesgaard Vildskov (og måske er blevet det på det tidspunkt, hvor du kigger på dette undervisningsforløb). I reportagen medvirker Tobias Sandfeld Jensen, biolog og medstifter af Tænk tanken VILD, Michael Straarup Nielsen, biolog og repræsentant for De Unge Biodiversitetsambassadører, Lars Bruun, naturkonsulent ved Dansk Rideforbund og Thomas Larsen Schmidt, konsulent hos DGI.

Reportagen er opdelt i to og kan høres via nedenstående link, 14:50-45:10 og 58:15-01.15:45 (ca. 48 minutter): https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=moesgaard-vildskov_ep_28_11_20

Arbejdsspørgsmål til reportagen:

- I reportagen medvirker 4 personer, der enten pga. deres faglighed eller arbejde har en holdning til arbejdet med at omdanne Moesgaard-skovene syd for Aarhus til "Moesgaard Vildskov". Prøv at opliste de fire medvirkendes synspunkter. Hvor er der enighed og hvor er de helt uenige?
 - Fx hvad er de fires holdninger til vild natur?
 - Fx hvad er deres holdninger til hegn?
 - Fx hvad er deres holdninger til store græssende dyr i naturen?
 - Fx hvad går modstandernes bekymringer på?
 - Fx hvilke argumenter har tilhængerne?
- På et tidspunkt nævnes princippet "brandmandens lov". Undersøg nærmere, hvad der ligger i dette begreb.
- Noget de fire medvirkende er rimelig enige om er, at der ligger et stort formidlingsarbejde, når man skal lave et projekt som Moesgaard Vildskov. Hvordan ville du gå til opgaven? Hvilke informationer ville du have brug for, hvis du skulle besøge et naturområde med store græssende, vilde dyr?
- Hvordan ville du selv have det med at besøge et naturområde med store, græssende dyr? Ville du være bekymret, hvorfor/hvorfor ikke?

Yderligere opgave

Prøv at undersøge, hvor i Danmark man har sådanne projekter (et eksempel kunne være Molslaboratoriet på Djursland, men hvor ellers)? Undersøg hvilke arter af store græssende dyr, der er i områderne og prøv evt. om du kan finde nogle reaktioner fra befolkningen, fx i lokale medier, på sociale medier eller lignende. Har der været konflikter, problemer med dyrene eller andet?

På klassen:

På klassen gennemgås arbejdsspørgsmål og evt. kan der bruges tid på ekstraopgaven (se nedenfor).

Ekstraopgave

Hvis der er tid, eller der er behov for mere forberedelse til en af de to lektioner, kan der laves et ekstra fokus på hegn. Her foreslår vi, at I lytter til en del af en reportage til Lille Vildmose, hvor Jacob Skriver (daværende driftschef i Aage V. Jensens Naturfond) medvirker.

Reportagen kan høres fra 02:30-23:27 (ca. 21 minutter) i time 2 af episoden "Vildere natur under hegn":
https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=vildere-natur-under-hegn-22_ep_28_03_20

Mulige arbejdsspørgsmål:

- Hvorfor er der hegn i de tre områder af Lille Vildmose?
- Hvilke arter er man interesserede i at hegne inde (og måske ude)?
- Jacob Skriver nævner, at der er mange barrierer i det danske landskab. Hvilke barrierer kunne det være?
- Hvordan bidrager hegn til at skabe mere vild natur?
- Hvilke konkrete tegn er der i Lille Vildmose på, at der er store dyr bag hegnet (særligt elg, men også kronstyr)?